

Indsatser i ny naturparkplan 2027-31

Natur

Mål: Vi vil bevare Naturpark Mølleåens smukke natur og varierede landskaber. Vi vil bevare, skabe og forbedre levesteder og levevilkår for sjældne og truede arter. Vi vil beskytte og udbrede naturparkens fredede naturtyper. Vi vil styrke biodiversiteten som fundament for et mangfoldigt plante- og dyreliv.

Igangværende indsatser i naturparkplan 2022-26, der videreføres i naturparkplan 2027-31.

1. **Sikre levesteder.** Der sikres levesteder for sjældne plante- og dyrearter. Det gælder fx planter som majgøgeurt, kødfarvet gøgeurt, melet kodriver, murrude, tørveviol, rosmarinlyng, foldfrø m.fl. Det gælder fx sommerfugle som mørk pletvinge, engperlemorsommerfugl og violetrandet ildfugl.
2. **Regulere mink.** Der reguleres mink ved Farum sø og ved Sækken for at fremme den jordrugende rørhøgs ynglesucces. Naturstyrelsen udlåner minkfælder til private lodsejere langs Mølleåsystemet, og frivillige opsætter fælder på Naturstyrelsens arealer.
3. **Skabe sammenhængende natur.** Der skabes ny og mere sammenhængende natur ved at understøtte omlægning til natur og mere naturpleje på både private og offentlige arealer.
4. **Højere naturtilstand i skovene.** Der sikres en højere naturtilstand i skovene ved at øge variationen. Det sker fx ved at genskabe naturlig hydrologi og lade dødt ved ligge i skovbunden. Dette gælder særligt Farumskovene i naturparkens østlige del, der i 2021 er udlagt som urørt skov.
5. **Sikre ynglemuligheder.** Der sikres ynglemuligheder for rørhøg og havørn i området omkring Farum sø.
6. **Bekæmpe invasive arter.** Der kortlægges og bekæmpes invasive plantearter i naturparken, fx kæmpebjørneklo, japansk pileurt, gyldenris m.fl.
7. **Forbedre naturtilstanden i Hestetangs Å.** Der undersøges muligheder for at forbedre naturtilstanden i Hestetangs Å gennem genslyngning og bundhævning.
8. **Ændret afgrænsning af naturparken.** Muligheden for at ændre afgrænsningen af naturparken undersøges.
9. **Naturnationalpark.** Muligheden for, at dele af naturparken kan få status som naturnationalpark, undersøges.

Nye indsatser under natur i naturparkplan 2027-31

1. **Mere lysåben natur.** Der arbejdes for at fastholde og skabe mere lysåben natur i naturparken (herunder fokusere på de truede naturtyper; kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær). For at forhindre tilgroning af den lysåbne natur iværksættes naturplejetiltag. Indsatser prioriteres i nævnte rækkefølge: 1. afgræsning. 2. afbrænding. 3. høslæt.
Igangværende indsatser der fortsættes: Kedelsø Ådal, Lynge rensningsanlæg, Baunesletten, Kong Volmersvej, Hestetangs Å, der også er indsatsområde i RigKilde LIFE-projektet. Desuden afsøges muligheder for et nyt græsningsprojekt ved Bastrup Kær. Ved Farum Sortemose fortsætter Egedal Kommune indsatsen med at forhindre tilgroning af den lysåbne hængesæk.

2. **Odderens naturlige indvandring til naturparken.** Der arbejdes for at kortlægge barrierer for odderens naturlige indvandring til Naturpark Mølleåen. Styregruppen vil undersøge muligheder for ekstern finansiering af indsats.
3. **Flere og bedre vandhuller.** Der arbejdes for at forbedre naturtilstanden i eksisterende vandhuller og etablere nye vandhuller i naturparken til fordel for padder og insekter, fx vandsalamander og grøn mosaikguldsmed.
Konkrete indsatsområder: Der undersøges muligheder for at forbedre eksisterende vandhuller ved Hestetangs Å nord for Gedevasebro, bl.a. til gavn for stor vandsalamander. Der arbejdes for at videreføre indsatser under projektet RigKilde-LIFE.
4. **Genåbne rørlagte vandløb.** Der arbejdes for at genåbne rørlagte vandløbsstrækninger, som vil give vandløb med højere naturværdi. Der igangsættes dialog på tværs af kommunegrænser og lodsejere.
Konkrete indsatsområder: Egedal Kommune vil i henhold til vandområdeplanerne 2021-27 fritlægge ca. 120 m rørlagt strækning af Broskovgrøften (Bunds Å) vest for Ganløse Ore. Desuden restaureres et 720 m langt stræk af Broskovgrøften øst og vest for Farumvej.
5. **Restaurering af Bastrup Sø.** Allerød og Egedal kommuner gennemfører en forundersøgelse og restaurering af Bastrup Sø for at forbedre søens tilstand. Dette sker i tråd med vandområdeplanerne 2021-2027.
6. **Naturplejelaug for naturparken.** Der arbejdes for at invitere interesserede borgere til at blive en del af et naturplejelaug for naturparken. Naturplejelaug vil have fokus på praktiske naturplejeindsatser til fordel for naturparkens natur, planter og dyr. Indsatser kan fx omhandle skraldeindsamling, høslæt, vandløbsrestaurering, udlægge gydebanker, bekæmpelse af invasive arter m.m. Naturparken faciliterer og understøtter indsatser i et kommende naturplejelaug. Frivillige inviteres til at deltage i arrangementer og indsatser. Naturparken vil understøtte frivilliges egne initiativer med fokus på naturplejeindsatser.
7. **Søge fondsmidler i samarbejde med frivillige.** Der arbejdes for at understøtte borgere, foreninger og organisationer, som vil søge fondsmidler til frivillige indsatser med fx naturpleje, naturgenopretning og rekreative tiltag i naturparken. Muligheder drøftes med Naturparkrådet med henblik på at inddrage organisationer og borgere, som vil stå i spidsen for fondsansøgninger.
8. **Skovrejsning og lavbund.** Der afsøges muligheder for skovrejsnings – og lavbundsprojekter ifm. med Grøn trepart, herunder muligheder for skovrejsning ved naturlig tilgroning.
9. **Viden om naturparkens natur.** Naturparken vil understøtte frivilliges indsatser for at tilvejebringe viden og data om naturparkens natur og biodiversitet, fx i form af bioblitz og eDNA.
10. **Fredning af Bastrup Nord.** Der afventes klagesagsafgørelse. Hvis fredningen gennemføres, skal der etableres nye stier i området og udarbejdes en plejeplan, der tilgodeser kommunale indsatser på naturarealer i fredningsområdet.

Kultur

Mål: Vi vil bevare, synliggøre og formidle områdets kulturhistoriske værdier. Vi vil sætte fokus på de mange historiske spor fra oldtid til nutid og på områdets betydning inden for kunst, litteratur og gastronomi.

Igangværende indsatser i naturparkplan 2022-26, der videreføres i naturparkplan 2027-31

1. **Formidle kulturhistorie.** Områdets kulturarv og historie formidles gennem aktiviteter, fx kulturhistoriske vandringer, ruter og guidede ture, målrettet både børn og voksne. (Indsats i samarbejde med biblioteker og museer)
2. **Vilde smagsoplevelser.** Der iværksættes initiativer med fokus på vilde smagsoplevelser i naturparken, og samtidig understøttes de besøgendes mulighed for smagsoplevelser hos lokale fødevareproducenter.
3. **Naturformidling og poetiske fortællinger.** Der skabes sammenhæng mellem naturhistoriske og poetiske fortællinger og formidling af naturoplevelser til voksne og børn gennem litteratur, fx gennem natur-litteratur-vandringer
4. **Rute med historiske spor.** Der udarbejdes en rute om naturparkens historiske spor gennem istid, stenalder, bronzealder, middelalder og industrialisering. Ruten kan udforskes på egen hånd, og kan bruges af både turister, lokale og skoleklasser.

Nye indsatser under kultur i naturparkplan 2027-31

Ingen nye indsatser

Friluftsliv

Mål: Vi vil styrke rammerne for friluftsliv og adgang til naturoplevelser i naturparken. Naturpark Mølleåen skal have gode rekreative faciliteter og en infrastruktur, der understøtter aktive og lærerige oplevelser for besøgende. Der skal sikres en balance mellem benyttelse og beskyttelse, så færdsel og aktiviteter sker under hensyntagen til naturparkens naturværdier og borgere, der bor i naturparken.

Igangværende indsatser i naturparkplan 2022-26, der videreføres i naturparkplan 2027-31

1. **Adgang.** Der undersøges muligheder for at skabe forbedret adgang og tilgængelighed i øst-vestlig retning syd for Ganløse Ore.
2. **Ridestinet.** Der undersøges muligheder for et ridestinet, særligt omkring Ganløse Ore. Så ridende kan komme rundt i naturparken uden for offentlig vej. (Indsats i samarbejde med Dansk Ride Forbund, Naturstyrelsen og Friluftsrådet).
3. **Naturoplevelser for borgere med nedsat mobilitet.** Der formidles naturoplevelser, der er egnede for borgere med nedsat mobilitet. Det sker fx på naturparkens hjemmeside og SoMe-kanaler.

Nye indsatser under friluftsliv i naturparkplan 2027-31

1. **Bedre stier.** Der arbejdes for at skabe bedre forhold for gående og cyklister. Herunder etableres nye stier, bedre skiltning og renovering af belægning på vandrestier, der har behov for renovering. Konkrete indsatsområder: Der etableres en cykelsti langs slangerupvej. Der etableres en cykelsti mellem Lynge og Bastrup Sø og mindre strækninger af nærliggende trampestier forbedres. Disse to indsatser afventer stadig fredningssag for Bastrup nord.
2. **Revitalisering af Mølleåstien.** Der arbejdes på at skabe en sammenhængende vandresti fra Roskilde Fjord til Øresund og at stien bliver en del af Danmarks Naturstier. Stiens skiltning opdateres, og belægningen renoveres, der hvor den trænger. Stien formidles digitalt, og der opsættes infotavler ved knudepunkter, som formidler seværdigheder og faciliteter langs stien.
3. **Etablere store lejrpladser.** Der undersøges hvilke behov, der er for store lejrpladser, og om der kan etableres flere store lejrpladser.

Formidling

Mål: Vi vil formidle naturparken, så den bliver kendt som et fantastisk naturområde med høj biodiversitet og gode rekreative muligheder. Det skal være nemt at finde rundt i naturparken, og der skal være et rigt udbud af aktivitetsmuligheder. Formidlingen målrettes borgere i lokalområdet og i hovedstadsområdet.

Igangværende indsatser i naturparkplan 2022-26, der videreføres i naturparkplan 2027-31

1. **Offentlige arrangementer.** Der afholdes hvert år offentlige arrangementer med forskellige temaer og målgrupper, fx Nat i Naturen, høslæt ved Småsøerne og Bastrup Kær m.fl.
2. **Netværk og samarbejde.** Der netværkes og samarbejdes med naturvejledere og formidlere i kommunerne omkring naturparken. Derigennem understøttes naturparkens forankring i naturparkkommunerne og udbuddet af aktiviteter i Naturpark Mølleåen.
3. **Synlighed.** Der arbejdes for at gøre naturparken mere synlig for lokale borgere. Det sker bl.a. ved at formidle Naturpark Mølleåen til nye tilflyttere og være synlig på fx biblioteker, kulturhuse og andre populære lokaliteter.
4. **Støttepunkt for formidling.** Skenkelsø Mølle benyttes som et støttepunkt for formidling og arrangementer i naturparken. Besøgende gøres opmærksom på Naturpark Mølleåen, bl.a. gennem plancher, skilte og rutevejledning.
5. **Understøtte frivillige.** Der understøttes og promoveres frivillige aktørers arrangementer og initiativer der formidler Naturpark Mølleåen.

Nye indsatser under formidling i naturparkplan 2027-31

1. **Udarbejde 'natur-eventyr ruter'.** Der udarbejdes en eller flere 'natur-eventyr ruter' i naturparken under konceptet <https://natureventyr.nu/>. Det sker i samarbejde mellem Friluftsrådet og spejdergrupper i Frederikssund.
2. **Formidling af naturplejeindsatser.** Naturparkkommunernes og Naturstyrelsens naturplejeindsatser i naturparken formidles på naturparkens hjemmeside og via opslag på sociale medier.
3. **Skoler og institutioner.** Naturparken vil fortsat inspirere lærere og pædagoger til, hvordan de kan bruge naturparken, så endnu flere børn og unge får kendskab til naturparken. Det sker fx på naturparkens hjemmeside, opslag på SoMe og via infomails om aktuelle tiltag og projekter i naturparken. Fx er der i Frederikssund Kommune tegnet kort med adgangsveje til naturparken for nærliggende skoler og institutioner, som lægges på naturparkens hjemmeside. Naturparken tilbyder enkelte udvalgte formidlingsdage til skoler og institutioner.
4. **Kompetenceudvikling af pædagogisk personale.** Naturparken vil tilbyde et forløb for pædagogisk personale med kompetenceudvikling inden for natur, friluftsliv, naturfagsundervisning og udeskole. Der undersøges muligheder for at indgå i samarbejde om kompetenceudvikling med projektet Den Grønne Rygrad / Concito.
5. **Netværk om Naturintegreret Socialt Arbejde.** Naturparken indgår i netværk om Naturintegreret Socialt Arbejde med nabokommuner, særligt i samarbejde med Skolelandbruget i Farum i Furesø

Kommune. Naturintegreret Socialt Arbejde handler om at anvende naturen aktivt i socialt arbejde med sårbare unge fra 18-30 år.

6. **Wayfinding.** Der arbejdes for at skabe bedre wayfinding i naturparken. Det sker fx på naturparkens hjemmeside. Vandrestier og ture i naturparken formidles fortsat via Naturpark Mølleåens Venners digitale turguide. På sociale medier laves opslag om særlige steder og turmuligheder i naturparken. Naturparken er med i projektansøgning til Danmarks Naturstier om at skabe en sammenhængende vandresti fra Roskilde Fjord til Øresund. Imødekommes ansøgningen, vil det betyde bedre skiltning og formidling, både digitalt og fysisk, af Mølleåstien.
7. **Synlighed og opslag på SoMe.** Der arbejdes for at synliggøre naturparken i de fire naturparkkommuner, så endnu flere borgere får kendskab til naturparken. Der laves fx opslag på naturparkens SoMe-kanaler om natur, kultur og friluftsliv. Og der laves opslag om foreningers, organisationer og andres arrangementer og events i naturparken. Der arbejdes for at naturparken er med i alle fire naturparkkommunernes flytteguide til nye borgere.
8. **Formidling af stier og ruter.** Naturparken vil formidle naturparkkommunernes stier og ruter i naturparken. Det sker på naturparkens hjemmeside og SoMe-kanaler.
9. **Projekt 'Naturvært og naturvenner'.** Naturparken indgår i projektindsats fra 2026-2029 i samarbejde med tre andre Danske Naturparker. Projektet har til formål at udvikle naturbaserede fællesskaber for voksne med psykosociale udfordringer.
10. **Øget synlighed gennem infoskilte.** Der arbejdes for at øge naturparkens synlighed gennem skiltning med info og oversigtskort ved få udvalgte lokaliteter i naturparken.
11. **Formidlingen af oldtidsstier.dk.** Oldtidsstier.dk skal fortsat formidles på naturparkens hjemmeside og sociale medier. Kommunerne har desuden forpligtet sig til at formidle oldtidsstier.dk på egne platforme. På sigt kan indholdet fra oldtidsstier.dk flyttes til naturparkens hjemmeside.
12. **Hensynsfuld færdsel i naturparken.** Der sættes fokus på regler for adgang og færdsel i naturen og herunder hensynsfuld adfærd ift. dyr og planter. Det sker fx på naturparkens hjemmeside og i opslag på naturparkens SoMe-kanaler.

Turisme/erhverv

Mål: Vi vil gøre naturparken til et udflugtsmål og en grøn oplevelsesdestination. Målgruppen er både lokale borgere, samt regionale, nationale og internationale besøgende. Derved understøttes turisme og erhvervsliv i naturparkkommunerne. Naturparken vil arbejde for at danne et erhvervsnetværk og indgå i partnerskaber med lokale virksomheder.

Igangværende indsatser i naturparkplan 2022-26, der videreføres i naturparkplan 2027-31

1. **Netværk med erhverv.** Der tages initiativ til at afholde netværksmøder for lokale erhverv, fx fødevareproducenter og overnatningssteder. Der idéudvikles og afsøges muligheder for fælles initiativer og indsatser. Det kan fx munde ud i partnerskabsaftaler / et egentligt partnerskabsprogram for virksomheder, der vil indgå som partnere i naturparken. Der kan henvises til partnerskabsvirksomheder i diverse materialer om naturparken. Virksomheder kan bruge naturparkens logo på deres produkter og hjemmesider. Der kan laves samarbejde med virksomheder om cooperate volunteering.
2. **Naturparken som brand.** Der arbejdes for at gøre Naturpark Mølleåen til et relevant og samlende brand for lokale erhverv, og herigennem sikre øget synlighed til naturparken.

Nye indsatser under turisme/erhverv i naturparkplan 2027-31

1. **Samarbejde med Visit-selskaber.** Der afsøges muligheder for at indgå i tættere samarbejder med Visit-selskaber, fx Wonderful Copenhagen og VisitFjordlandet. Der idéudvikles på konkrete indsatser og samarbejde med VisitFjordlandet. Der arbejdes for at naturparken kommer med i en destinationsfolder for Farum, som Furesø Kommune laver i samarbejde med Wonderful Copenhagen.
2. **Samarbejde med virksomheder.** Der arbejdes for at indgå samarbejder med mindre virksomheder, som anvender naturen til fx coaching, mindfulness og naturterapi.